

یادداشت

دکتر رمزی مجید الخالقی | سردیر روزنامه البناء

خلع سلاح مقاومت، غیرممکن است

درخصوص مبحث سلاح مقاومت، این امر صرفا بین رئیس‌جمهور لبنان و مقاومت قابل مذاکره است، زیرا این امر می‌تواند فضای آرامشی برای لبنان ایجاد کند. رئیس‌جمهور قبلا فرمانده کل ارتش لبنان بوده و یک فرد میهن‌پرست به‌شمار می‌رود که می‌تواند این موضوع را از زوایای مختلف مورد توجه و امعان‌نظر قرار دهد. قطعا وی عقب‌نشینی اسرائیلی‌ها از مناطق اشغالی جنوب لبنان و همچنین توقف تجاوزات صهیونیست‌ها به خاک لبنان و موضوع اسرای لبنانی در بند و آغاز فرآیند بازسازی را قبل از مطرح کردن بحث خلع سلاح مقاومت مورد توجه قرار خواهد داد. به ویژه این‌که ما در لبنان مسائل و موضوعات فراوانی برای بررسی داریم که ازجمله آنها می‌توان به برق، دارایی‌های بانکی مردم و ثبات اجتماعی و اقتصادی اشاره کرد که از دولت فعلی انتظار می‌رود قبل از تمرکز روی سلاح مقاومت به آنها بپردازد.

اساسا سلاح مقاومت، مشکلی برای لبنان شمرده نمی‌شود. اکنون سلاح مقاومت در منطقه جنوب رودخانه لیتانی وجود ندارد و رئیس‌جمهور، نخست‌وزیر و نیروهای حافظ صلح سازمان ملل به آن اذعان دارند. این در حالی‌است که دشمن صهیونیستی باید درخصوص مسائل لاینحل اقدام کند.

گزارش

علی حریت | گروه بین‌الملل

الجولانی در تلاش برای جذب مکرون

از دسامبر ۲۰۲۴ (آذر ۱۴۰۳) که حزب بعث سوریه به ریاست بشار اسد از قدرت خارج شد، گروهی تحت عنوان «هیات تحریرالاشام» به سرکردگی ابومحمد الجولانی بر این کشور حاکم شد. قسمت‌مهمی از این گروه نیروهای جبهه‌النصره یا همان شاخه سوری القاعده تشکیل می‌دادند. تکفیری‌ها توانستند سرزوشت سیاسی سوریه را در اختیار بگیرند. حکومت افراطی‌ها بر این کشور مدیترانه‌ای که ۱۳ سال در نتیجه مبارزات دولت‌های قدرتمند منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای با یکدیگر به ویرانه‌ای تبدیل شد، به تداوم نگرانی غربی‌ها انجامیده است. البته مشکلات سیاسی غرب با سوریه به مدت دورتری برمی‌گردد. آمریکا از سال ۱۳۵۷، به‌خاطر پشتیبانی حافظ اسد از حزب‌الله و مخالفت او با فرآیند صلح نادرانه فلسطین -اسرائیل، سوریه را «دولت حامی تروریسم» نامید و از آن موقع تحریم‌هایی را علیه سوریه وضع کرده است. اتحادیه اروپا هم از سال ۱۳۹۰ (نخستین سال جنگ داخلی سوریه) به‌اعمال فشار اقتصادی بر این کشور اقدام کرده است. تحریم‌های اروپا شامل ممنوعیت صادرات تسلیحات و کالاهای خاص، ممنوعیت صادرات نفت، بلوکه‌شدن دارایی سیاستمداران و سازمان‌های خاص و تحریم برخی از نهاد‌های مالی سوریه است. دولت‌های غربی هنوز از این‌که دولت جدید سوریه در مسیر مردم‌سالاری، رعایت حقوق بشر و تکرگرای‌ی برای همه شهروندان موفق باشد شک دارند، به‌ویژه چون پس از خروج اسد اعلام شد که پنج سال برای تکمیل انتقال سیاسی. شامل نگارش قانون اساسی و برگزاری انتخابات ریاست جمهوری- زمان لازم است و تا آن موقع، ابو محمد الجولانی به‌عنوان رئیس‌جمهور خودخوانده فعالیت خواهد کرد.

سوابق چالش برانگیز

همچنین در نیمه دوم اسفند، یک درگیری خونین میان حاکمان جدید دمشق و اقلیت شیعه علوی در استان‌های لاذقیه و طرطوس به‌وجود آمد که به کشته‌شدن بیش از ۱۷۰۰ نفر، عمدتا شیعیان علوی منجر شد. در اوایل اردیبهشت نیز در دمشق، صحنایا و سویدا درگیری‌های مرگباری میان حکومت و شهروندان دروزی سوریه رخ داد، که تقریبا صد نفر تلفات داشت. این اتفاقات خشونت‌بار، نشان می‌دهد‌که قول‌های الجولانی درخصوص رعایت حقوق اقلیت‌های مذهبی و قومیتی اعتبار چندانی نداشته و سوریه مجد در حال ورود به گرداب خشونت فرقه‌ای است. اما الجولانی همچنان مصمم است که از طریق نشان دادن حسن نیت خود به جامعه بین‌المللی، آنها را در بازسازی سوریه سهیم کند. او تلاش‌های دیپلماتیک گسترده‌ای را در پیش گرفته است.

سفرهای منطقه‌ای به عربستان سعودی، امارات، اردن، مصر و ترکیه، با هدف جذب سرمایه برای بازسازی سوریه و همکاری امنیتی انجام شده‌اند. اما تجدید رابطه با اروپا صرفا یک هدف ساده‌دار، تصویرسازی مثبت برای برداشتن تحریم‌ها. ادامه گزارش رادر «جام‌چم‌تالین» بخوانید

ماه‌عسل تلخ ترامپ و بی‌بی

«جام‌جم» از اختلافات بی‌سابقه رئیس‌جمهور آمریکا با صهیونیست‌ها گزارش می‌دهد

ترامپ برای تحقق مسائل مدنظر خود در غرب آسیا، رژیم صهیونیستی را به‌عنوان یک مانع طبقه‌بندی کرده که جنگ‌افروزی آن با راهبرد عدم جنگ در خاورمیانه رئیس‌جمهور آمریکا در تضاد است. توماس فریدمن، روزنامه‌نگار برجسته نیویورک تایمز درباره شکاف بین ترامپ و نتانیاهو تصریح کرد که سفر این هفته دونالد ترامپ به خاورمیانه و دیدار او با سران عربستان، امارات و قطر در نبود برنامه‌ای برای سفر به سرزمین‌های اشغالی و ملاقات با بنیامین نتانیاهو نشان می‌دهد وی دریافته‌که رفتار دولت‌کنونی اسرائیل به‌گونه‌ای است که منافع آمریکادر منطقه را تهدید کرده و نخست‌وزیر آن دوست و اشنگتن نیست.

باریکه غزه؛ نخستین محل مناقشه

رژیم صهیونیستی با نقض آتش‌بس در مارس ۲۰۲۵ و تعرض به باریکه غزه با هدف تسخیر کرانه غربی اراضی اشغالی، راهبرد متفاوتی نسبت به کاخ سفید را اتخاذ کرد. ترامپ خواهان نظم منطقه‌ای حول محور اتحاد کشورهای عربی حاشیه جنوب

نگاه

ملاحظات ترامپ در مورد پرونده هسته‌ای

در سال‌های اخیر که شاهد فراز و فرودهای گسترده در قالب پرونده هسته‌ای ایران بوده‌ایم، اسرائیل همواره در نقش بازی خراب‌کن ظاهر شده و سعی کرده روند‌های دیپلماتیک را تخریب کند و به‌زعم خود ایران را تا جای ممکن منزوی سازد.

حال در وضعیت کنونی، ترامپ احتمالا نشانه‌ها و پیام‌هایی از تشدید تلاش‌های نتانیاهو و لابی‌های متحد اسرائیل برای خراب کردن روند مذاکرات هسته‌ای ایران و آمریکادر یافت کرده و سعی دارد اصل چالش را با سر د کردن فرآینده روابط خود با اسرائیل و شخص نتانیاهو به نحوی مؤثر مخاطب قرار دهد.

خلیج فارس با تال آویو برای ایجاد یک بلوک امنیتی-اقتصادی است. سرکوب فلسطینیان توسط ارتش اشغالگر قدس به نخبگان سیاسی و اقتصادی عرب فشار قابل توجهی از سوی افکار عمومی همدل با آرمان فلسطین وارد آورده و مانع جدی مقابل عادی‌سازی روابط با صهیونیست‌ها ایجاد می‌کند. به نقل از اکونومیست، محمد بن سلمان به آمریکایی‌ها گفته بود نگران است به‌دلیل تمایل به رژیم صهیونیستی همانند انور سادات، رئیس‌جمهور اسبق مصر ترور شود. در نتیجه ترامپ شخصا دست به‌کار شد تا با ابتکارهای انفرادی مسأله جنگ در غزه را حل کند. به گزارش جرزالم‌پست، دونالد ترامپ قصد دارد به‌زودی بیانیه‌ای رسمی درباره شناسایی کشور فلسطین صادر کند؛ دولتی که در آن حماس حضور نخواهد داشت. منبع مذکور تأکید کرده که در صورت اعلام این تصمیم، شاهد تحولی راهبردی در توازن قدرت در غرب آسیا خواهیم بود.

یمن؛ سرزمین مهارناپذیر

جنبش انصارالله با بهره‌گیری از موشک‌های فراصوت خود حریم هوایی رژیم صهیونیستی را به محاصره خود درآورده؛ به‌طوری‌که فرودگاه بن‌گرویرن پروازهای بین‌المللی خود را متوقف کرده. به ادعای رسانه‌های آمریکایی هنگام زبانه‌کشیدن شعله‌های آتش در تل‌آویو، آمریکایی‌ها از طریق عمان در حال تلاش برای خلاصی خود از معرکه یمن بودند. کارزار حملات هوایی آمریکایی‌ها به حمایت از کشتیرانی آسوده صهیونیست‌ها در تنگه باب‌المندب به ویتنام جدیدی برای ناوگان یانکی‌ها تبدیل شد. جنگنده‌های اف-۱۸ در تحقق اهداف خود

هم ترامپ و هم نهادهای اطلاعاتی آمریکا می‌دانند که گزینه نظامی قادر به توقف فعالیت هسته‌ای ایران نیست. حال در این فضا، ترامپ می‌داند که عدم حصول یک توافق با ایران می‌تواند چالش‌های جدی از منظر حیثیتی برای وی ایجاد کند. از این‌رو خرابکار سنتی، دیپلماسی هسته‌ای با ایران را مورد توجه قرار داده و سعی دارد هشدارهای جدی را به تل‌آویو در رابطه با اقدامات احتمالی اش علیه مذاکرات جاری با ایران بدهد.

در حقیقت ترامپ نمی‌خواهد در فرآیند مذاکرات با ایران، بازیچه اسرائیل باشد؛ همان چیزی که به اذعان برخی چهره‌های رسانه‌ای و البته نزدیک به دولت ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا را در چشم افکار عمومی کشورش و جهان کوچک می‌کند و وی از این سناریو به‌شدت بیزار است.

توازن نظامی عامل بازگشت به میز مذاکره

هند و پاکستان با دارا بودن حدود ۳۳۰ کلاهک هسته‌ای، در محاله‌ای موسوم به «توازن وحشت» قرار دارند. دهلی‌نو از دکترین «عدم استفاده اول» پیروی می‌کند، درحالی‌که اسلام‌آباد با اتکا به دکترین «اولین ضربه هسته‌ای محدود»، بازدارندگی خود را شکل داده است.

این موشک‌های بالستیک با برد ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ کیلومتر، تمام خاک دو کشور و بخش‌هایی از چین و خاورمیانه را تحت پوشش دارند.

چین با حمایت از پاکستان از طریق پروژه‌های نظامی مشترک (مانند جنگنده‌های JF-۱7) و آمریکا با قرارداد‌های تسلیحاتی با هند (مانند خرید S-400 روسیه)، معادلات امنیتی منطقه را پیچیده‌تر کرده‌اند. سازمان‌هایی مانند FATF نیز با فشار بر اسلام‌آباد درباره حمایت از گروه‌های مسلح، بعد جدیدی به بحران افزوده‌اند. همکاری امنیتی هند با اسرائیل و پاکستان با تزکیه، نشان‌دهنده چندقطبی شدن معادلات نظامی در منطقه است. این رقابت‌ها، هرگونه راه‌حل پایدار را منوط به تغییر در معماری امنیت جمعی آسیای جنوبی کرده است.

دره‌مین راستا، منطقه کشمیر با خط‌کنترل ۷۴۰ کیلومتری، به کانون درگیری‌های متناوب تبدیل شده که تنها در سال ۲۰۲۳، به ۵۰۰۰ نفر کشت‌آتش‌بس منجر شده است. دو طرف از توپخانه، پهپاد‌های نظامی و نیروهای ویژه در این درگیری‌ها استفاده می‌کنند.

چشم‌انداز مبهم کشمیر

به نظر می‌رسد هند و پاکستان در میان‌مدت به الگوی آشنای «تنش و آتش‌بس‌های موقت» ادامه خواهند داد. دو طرف با وجود ادعاهای تهاجمی، به دلیل ترس از تصاعد هسته‌ای و فشارهای بین‌المللی، از جنگی تمام‌عیار اجتناب می‌کنند. با این حال، رقابت در کشمیر از طریق درگیری‌های مرزی محدود و جنگ نیابتی تداوم خواهد یافت. این وضعیت، منطقه را در وضعیت «صلح ناپایدار» نگه می‌دارد.

عواملی مانند حمله تروریستی بزرگ به هند یا بی‌ثباتی سیاسی در پاکستان می‌تواند این تعادل شکننده را برهم بزند. تغییر در موازنه قدرت منطقه‌ای، به‌ویژه با نقش‌آفرینی فرآینده چین، نیز می‌تواند محاسبات امنیتی دو طرف را دگرگون کند. در چنین سناریویی، خطر اشتباه محاسباتی یا تصاعد غیرعمردی به سطح هسته‌ای جدی خواهد بود. این وضعیت نیازمند مکانیسم‌های جدید اعتماد‌سازی است.

فروکش آتش‌بازی

وزرای خارجه هند و پاکستان دیروز اعلام کردند که کشورهای شان با آتش‌بس فوری موافقت کرده‌اند

برش

بحران نظامی؛ اسم رمز بحران اقتصادی

براساس مطالعات بانک جهانی و مؤسسه‌های بین‌المللی، یک جنگ تمام‌عیار بین هند و پاکستان می‌تواند بین یک تا سه تریلیون دلار خسارت مستقیم اقتصادی به همراه داشته باشد. این مقدار معادل ۱۰-۱۵٪ از تولید ناخالص داخلی ترکیبی دو کشور است. هزینه‌های انسانی شامل ۲۰ تا ۵۰ میلیون آواره و دوتا ۱۰ میلیون کشته در بدینانه‌ترین سناریوها پیش‌بینی می‌شود. تحریم‌های بین‌المللی و فروپاشی زنجیره‌های تأمین منطقه‌ای نیز می‌تواند رشد اقتصادی آسیای جنوبی را برای حداقل یک دهه متوقف کند.

راه‌هایی برای کاهش تنش بیابند. رویو اعلام کرد این توافق آتش‌بس پس از مذاکراتی حاصل شده که جی‌دی ونس معاون رئیس‌جمهور آمریکا، نازندرا مودی نخست‌وزیر هند و شهباز شریف همتای پاکستانی او در آن مشارکت داشتند.

بازیرگان غیردولتی، بلای جان شبه‌قاره هند

مناقشه کشمیر به‌عنوان یک ساختار کلان تاریخی، زمینه‌ساز شکل‌گیری و تقویت گروه‌های شبه‌نظامی مانند لشکر طیبه شده است. این گروه محصول مستقیم گفتمان امنیتی حاکم بر منطقه است که در آن، هر دو کشور هند و پاکستان با اتکا به راهبرد‌های امنیتی رقابتی، به بازتولید چرخه خشونت دامن زده‌اند. در این چهارچوب، اقدامات لشکر طیبه را باید بیش از آن‌که به یک دولت خاص متنبس دانست، پیامد طبیعی منطق آنارشیک حاکم بر روابط دو کشور تلقی کرد.